

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GOŃCIEL CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK polityczny, społeczny, ekonomiczny, i literacki
Zagłębia Dąbrowskiego. Cena 3 kop.

CENA PRZEMUMERATY:
 miesięcznych i samojedynych 8 kop.
 Rocznie 96 kop.
 Półrocznie 48 kop.
 Kwartalnie 24 kop.
 Wierszownie 50

Adres Redakcji i Administracji Częstochowa Aleja II Nr. 38, telefon Nr. 50, skryjka poistowa Nr. 21.
Redaktor przyjmuje od godz. 7-ej do 8-jej wieczorem.
Rękopisy redakcja nie zwraca; za artykuły, nie osmazone i góry ceną, honorarzy redakcja. wypłać nie będzie. **Przenumeratę i ogłoszenia** w Częstochowie przyjmują wszystkie księgarnie.
 W Warszawie: Biuro Dzienników Węgry, Wiersbowa 8. Dom Handlowy L. i R. Metel i S-ka Krad. Pred. 53. Krajowe Biuro Ogłoszeń Marżałkowska 116. w Moakwie L. i E. Metel i S-ka, Biuro ogłoszeń I. Buchweitz, w Warszawie Marżałkowska 120, w Sosnowcu W. Badurski, hotel warszawski.

CENA OGŁOSZENI:
 Za jeden wiersz lub jego miejsce na I-mej stronie 30 k., na IV-jej 10 k. Reklamy i Nekrologia za wiersz 20 k. Nadstawane za wiersz 30 kop. Ogłoszenia drobne po 3 kop. za wyraz.

Reprezentantem „Gońca Częstochowskiego“ na Zagłębiu Dąbrowskim jest p. Marjałkowski w Warszawie.
Reprezentacją „Gońca Częstochowskiego“ na Zawiercie objęła Księgarnia pani Z. Mubiokkiej Tamże ogłoszenia do „Gońca Częstochowskiego“.
Przenumeratę na „Gońca Częstochowskiego“ i ogłoszenia w Rakowie przyjmuje pan A. Nowakowski.

W teatrze miejscowym Wielkie Kinematograficzne przedstawienie

z następującym programem od 5 do 11 wieczór, w niedzielę i święta od 3 po poł.
 Oddział I. **Malownicza Odesa** (z natury); **Córka przewoźnika** (dramat). Oddział II. **Romans nieszczęśliwego** (dramat); **Lilipuci** (w kolorach). Oddział III. **Umęczony człowiek** (komiczne); **Cudowna szarfa** (komiczne); **Strejk sług** (komiczne).
 Dzielnicza zmiana programu.—Szczegóły w programach. — **Ceny miejsc:** 1-e miejsce 50 kop., drugie miejsce 30 kop. Krzesło w łoży po 50 kop. Galeryja 20 kop., dzieci, uczniowie i żołnierze placą połową.
 Dyrektor **B. Zarzecki**.

Od Administracji.

Z powodu kończącego się kwartału uprzejmie prosimy Szanownych Prenumeratorów o wczesne wysłanie prenumeraty na kw. IV-ty r. b. w celu uniknięcia przerwy w wysyłaniu pisma.
 pan Szeffer jubiler, patrz ogł. ost. str.

Lekarz d-ta Grejniec powrócił

W domu p. Rajcherowej, gdzie sądzono p. Nantfelda, telefon 24 108.

Sala gimnastyki i fechtunków zobیعet masażów i lecn. gymn. S. KIFFER
obecnie w „TIVOLI“.
 Kompletly dla Pań, Panów i dzieci.
 sól morska na reumatyzm i t. p. cierpienia.

KALENDARZYK
 24 Września.
 Wczoraj: wczoraj: dziś N. M. P. od wyk. niewolników, jutro Firmina B. W.
 24 dnia: godz. 5 m. 42, wieczór godz. 6 m. 4
 25 dnia: 4 godziny 23 minut.
 26 dni: 4 godziny 23 minut.
 27 dni: 4 godziny 23 minut.
 28 dni: 4 godziny 23 minut.
 29 dni: 4 godziny 23 minut.
 30 dni: 4 godziny 23 minut.
 31 dni: 4 godziny 23 minut.

Przez Wiedeń do Szwajcarii.

(Korespondencja własna „Gońca CzeŃt.“)
 (Ciąg dalszy.)
 Z apartamentów udaliśmy się do grobowisk do muzeum i galerji, którą dla braku czasu, pośpiesznie zwiedziliśmy w stanie objadawym. Więć gdzie? pytają moje towarzyski, pełne zadowolenia z tego, co do tej chwili zwiedziliśmy.
 Sładamy w wytworny wiedeński elektolentym dojeżdżamy do Oper ringu, dalej do jed. nego zakładu gastronomicznego (to kuchnia wiedeńska jest wstrętną), do sali hotelu „Bristol“. Czy w dzień, czy w nocy, bo nie posiada okien na zewnątrz. Wkroczyliśmy i wytwornych zastaw, nieco nie znajdujemy tu wszystko, czego moglibyśmy wymagać od sztuki kulinarnej.
 Obiad spozty, — idziemy znowu na miasto zwiedzic Parlament, to miejsce, w którym niedawno w sprawach Węgier, tamarz. Salony prześlizgnę. marmurowe

O protestancji polaków.

Wielki niepokój wywołał w kołach hakatystycznych następujący komunikat, ogłoszony w „Corrispon. Romano“, poważnym orgainem sfer watykańskich:
 „W tych dniach dopiero dowiedziano się w Watykanie o istnieniu „Towarzystwa ewangelickiego dla polaków katolików“, założonego dn. 11 czerwca r. b. w Poznaniu przez trzech pastorów protestanckich. W programie ogłoszeniu założyciele przypominają z wyrazem zadowoleniem odstępowo 50,000 katolików polskich w Ameryce północnej w ciągu ostatnich lat dziesięciu i zburzenie się 100,000 marjawitów w Królestwie Polskim.
 „Założyciele są zdania, że w celu pozyskania zdobyczy na szkółce Rzymu, należy wziąć jako podstawę trzy cechy marjawityzmu: wrogie usposobienie przeciw papiestwu, rozpowszechnianie Biblii pomiędzy księżmi i laikami, orsz znieślenie celibatu duchownego. Slady owych dążeń ukazują się pono tu i owdzie pomiędzy polskimi katolikami w Poznanskiem, nawet pomiędzy księżmi; jest to twierdzenie owych trzech pastorów, którzy kończą odezwę swoją oświadczeniem, iż podobny stan rzeczy natchnął ich myślą założenia nowego Towarzystwa, aby popierać odłączenie się katolików polskich od Rzymu. Towarzystwo chce wypełnić swoje zadanie przez założenie seminarjum dla „ewangeliatów,“ schronienia dla

polskich książy odstępców (na wzór podobnej instytucji we Francji) i przez rozrzucanie broszur popularnych.
 Ow program „ewangelicki“ nie jest zabawiony strony politycznej. Trzej pastory twierdzą, iż nie kto inny, jeno ksiądz katolicki podrywa nienawist między Niemcami a polakami. Nienawist ta nie może być wykorzystana przez Ewangelję, lecz stłumic ją może tylko protestantyzm; jemu przypadnie do szczytne zadanie, dzięki staraniom nowego stowarzyszenia. Powyższa wzmianka pokojowa, choć pochodząca od wieków, przebranych za owce, wywołała złý humor hakatystów i innych wrogów polaków, gdyż cel, który sobie wytknęło nowe stowarzyszenie, podając go do wiadomości w akcie fundacyjnym i w odezwie do publiczności, potwierdza opinię; rozpowszechnioną między katolikami niemieckimi i nie niemieckimi, że polityka germanizacyjna w polskiej prowincji faktycznie jest polityką protestantyzacji, mimo ciągłych zaprzeczeń władz rządowych i hakatystów. W każdym razie, rzecz ta przypomina nam w sam raz niebezpieczeństwo, jawne czy ukryte, które dotychczas istniało—i które zwiększa się ciągle.
 Tyle „Corrispon. Romano“. Pisma hakatystyczne wyrażają obawę, że nowe „Towarzystwo dla protestantyzowania polaków“ oddziaływać może szkodliwie na zabieg państwa pruskiego, aby na tronie arcybiskupim w Poznaniu zasiadł „maż niemiecki“.

filary podtrzymują sufit westibulu, zdobny w freski, cisza, spokój panuje dokoła, gdyż sesje jeszcze nie rozpoczęły. Poważny szwajcar udziela w zastępstwie woznego informacji. Wchodzimy do głównej sali posiedzeń. Portier mówi głosem przytłumionym. Przez usłuchowanie dla miejsca zdejmujemy przykrycie głowy, wychodzimy druga stroną frontem, zdobnym w alegoryczne figury, u podnóża których bije fontanna.
 Ponięwaz jeszcze widno, zwiedzamy Operę oraz Wotiv-Kirche, Ratusz, — ze zmrokiem udajemy się do Schönbrunn, letniej rezydencji cesarskiej, by przy blasku księżycy obserwować grę barw liści, jeslienną porą tak przesiłczale odbijających od tła wiecznie zielonych krzewów i drzew iglastych. Topole, z których tu ręką wytrawnego pomocoga zrobione zostały cieniste aleje, są wprost bajeczne. Idziemy w dól, by ślaść do elektro-wozu, przechodzimy obok wartywni, w pełnym rymsztunku.
 Przybyliśmy do hotelu, w którym zastaliśmy duzo korespondencji, oraz-oczekujęcego nas nas pana Stanisława Romana Lewandowskiego. Po serdeczным powitaniu z autorem „Niuty“, udaliśmy się do jego pracowni, gdzie z iscie staropolską gościnnoscią podejmował nas i oprowadzał. Tu, podziwialiśmy wspaniałe rzeźby, tu, oglądaliśmy szkice i projekty sarkofagu dla Krasinskiego. Na podobne uplastycznienia myśli i dążeń naszego pieśniarza, mógł się zdobyć tylko taki poeta i

mistrz dłuta jak Lewandowski. On miłujący Ojczyznę, on miłujący dusze czyste, on jeden jedyny jako polak może w podobny sposób uwiecznić pamięć Jego. Przedstawił nam geniusza, geniusza w pozie leżącej, z której powstaje, boć duch jego żyje wposród nas i żyć będzie. Czy sądzisz czytelniku że spowił go laurem? nie, całą masą płaskorzeźb, przedstawiających ważniejsze myśli z dzieł jego. Sarkofag będzie pomnikiem, z którego, jak z zwierciadła czytać będziemy ideowe myśli mistrza słowa, ale i pomnikowym dziełem jego twórcy.
 Z nader miłym wrażeniem opuszczaliśmy gościnnie progi pracowni artysty rodaka na obczyźnie, z bólem serca, że w naszym kraju nie jest w stanie wznosić się na takie wyżyny, skutkiem braku odpowiednich warunków.
 Rankiem o 8-jej opuściliśmy Wiedeń, udając się via Tyrol Salzburg do Monachjum, — a więc do następnego nr-u „Gońca“, w którym podzielę się z wami cytowanymi, wrażeniami z Salzburga i Monachjum.
 (d. c. n.)
 Stefan Dzikowski.
 Wiedeń, we wrześniu 1908 r.

W. DZEWSKI i S-ka
 Techniczne w Częstochowie, Teatraina 13.

Węgiel z kop.: „Hr. Renard,“ „Saturn,“ Reden, „Towarz. Grodziec-ic“
 w ładunkach wagonowych z dostawą lub bez.

Wykonawca: Szumski, figury, portrety, statue, roboty przy budownictwie kosciólów, jako też i każde roboty w zakresie rzeźbiarstwa wrobo-
 dzące, od najwykonalniejszych do najprzystępniejszych pod względem artystycznym wykonanie, ze wszystkich krajowych i zagranicznych
 nych prima materjałów kamienia i drzewa. Dekoracje domów od ról modelowane i wszelkie roboty srukturalne. Zakład podjelemu-
 nity, wykonawca roboty w misjach, wycieczkach, infirmarych, szpitalach i kolumnach na każde zada-
 e. **Artystyczny Rzeźniarsko-Kamieniarski Zdzisław Czestochowski**

Skład materiałów bławatnych Bernarda LEWINA

w Częstochowie, Aleja I hotel Victoria
poleca na sezon jesienny i zimowy w ogromnym wyborze

Nowości Wełn

Kostjumowe
Wizytowe
Czarne

Szewioty
Sukienka angielskie
Jedwabie

Wełny mundurkowe
Fartuszki pensjonarskie
KOLDRY atlasowe i wełniane.

DIWANY, CHODNIKI, FIRANKI, LINOLEUM.

Plisy gotowe „Primissimo“ do sukien w wszystkich kolorach nadzwyczaj praktyczne.

Ogród „Halinów” Władysława Zawady, Szkolna № 20.
Otwarty codziennie. Wejście bezpłatne. Sezonowa wystawa róż, drzew owocowych.

**Biuro pośrednictwa i zleceń
„RENOMETR”**

w Częstochowie, III-cia Aleja № 60.
Telefonu Nr. 138.

Przy najrozsądniejszym pośrednictwie i warunkach najdogodniejszych załatwia i przeprowadza: sprzedaż, zamiany, dzierżawy, parcelacje majątków ziemskich oraz sprzedaż nieruchomości miejskich, wili, zakładów przemysłowych, tak w Królestwie, jak Litwie, Rosji i zagranicą. Tamże lokata kapitałów.

Ważna wiadomość

**dla szukających pracy
na czas jesieni i zimy.**

W Argentynie (Ameryka południow.) potrzebni są robotnicy mężczyźni i kobiety do robót w polu, od połowy września do kwietnia. Płaca wynosi po 8 koron dziennie, wikt dostawni i mieszkanie. Podczas zniw, jakie tam wypadają w styczniu i trwają do kwietnia, płaca 5 do 10 koron dziennie wikt i mieszkanie. Można otrzymać robotę przez okrągły rok, albo też wrócić z wiosną do kraju. Bliższe wiadomości udziela Tow. „Opatrzność“ w Krakowie, ulica Pawia 1. 2.

Towarzystwo „Opatrzność“ z każdą liczącą partją posyła dozorcę dla opieki nad robotnikami w podróży i na miejscu. Koszt podróży z Krakowa aż na miejsce wynosi około 130 koron. Wyjazd z Krakowa co tydzień.

Uwaga. Unikać pokątnych agentów i zgłaszać się wprost do Towarzystwa „Opatrzność“ w Krakowie ul. Pawia 1. 2.

Filie Towarzystwa znajdują się w Osmiecinim i Jarosławiu.

**Pierwszorządna
Chrześcijańska**

**PRACOWNIA
I MAGAZYN**

wyrobów złotych, srebrnych i brylantowych

JANA SZEFLERA

(dawniej St. H. Grünmana)

Aleja II, dom Imicha № 16

w Częstochowie

POLECA:

wybór biżuterji złotej z drogiemi kamieniami, jako to: pierścionki, broszki, kolczyki, bransolety, breloki krzyżki, fańcuszki damskie i męzkie, oraz platory stolowe i fantazyjne.

Przyjmuje się zlecenia na żetony medale pamiątkowe, monogramy, faksimile, i wogóle wszelkie obstalunki w zakresie jubilerstwa wchodzące.

Ceny fabryczne.

1027

45-2

**Jedyna Chrześcijańska Pracownia
zegarmistrzowska**

Franciszka GORSKIEGO

długolet. współpracownika pierwszorządnych firm w Warszawie i zagranicą.

III Aleja № 50 (vis a vis powiatu).

Poleca taskawym względem Szan. Publiczności fachową reperację zegarów: kieszonkowych, stolowych i antyków.

Sumienna praca i gwarancja.

**Wielki wybór gotowych gorsetów
od 2 do 25 rubli**

**poleca pracownia gorsetów
„JÓZEFY”**

Częstochowa Al. III róg Szkolnej
dom p. Wnorowskiej.

Reperacje, pranie, przefasonowywanie itp.
1191 4-1

E. Bieniaszowski

oprawa obrazów, sklep w Alei III Nr. 50 vis a vis powiatu. Przyjmuje do oprawy obrazy portrety i fotografie. Posiadam na składzie duży wybór listaw, z pierwszorządnych firm Warszawskich w najnowszych fasonach. Roboty wykonywa solidnie i gustownie. Ceny umiarkowane. 305-150-9

NESTLÉ
MACZKA MLECZNA

Od przeszło 40-tu lat polecana przez największe
powagi lekarskie całej kuli ziemskiej.

„Arystokratyna”

Odnazona na zeszloroocznej wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.

„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węglika antyseptycznie i ożewiająco, już po krótkim użyciu—staje się pleć lśniąco białą i nabiera miodocianej świeżości i wdzięku. Piegi, zmarszczki, wagner, żółte plamy usuwa „Arystokratyna” po kilkakrotnym użyciu.

Żądać w składach aptecznych i aptekach.

Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie

APTECZNYM

Wacława ORZEŁ

w Częstochowie, III Aleja № 48.

1485

**SKŁAD SUKNA i KORTÓW
Zygmunta GOLDMAN**

II Aleja № 20 w oficynie

poleca na sezon jesienny i zimowy

wybór pięknych materiałów na ubrania i palta z pierwszorządnych fabryk krajowych i angielskich.

Ceny nader umiarkowane.

POŃCZOCHY. Pracownia pończoch i nadrabianie. Tanie bo w prywatnym mieszkaniu, Aleja II № 31 K. Kieszorzyńska. 1219 40-1

4 pokoje, kuchnia, 2 wejścia do wynajęcia zaraz III Aleja 71, u stróża. 1236-3-3

Jest budka do sprzedania nowa. Wiadomość ul. Stodólna w domu Hepera.

Od 1 października do wynajęcia pokój z balkonem na pierwszym piętrze od frontu za rb. 8 miesięcznie. Ulica Cerkiewna 4 stróż wskaże. 1240-3-2

Nalagowe pijaństwo.

raz na zawsze, można wyleczyć tylko „Sobriatizinem”. Cena pudełka 2 rub. 25 k. **Odwzycalić się od palenia** w ciągu tygodnia, można tylko za pomocą „Antisuffurinu”. Cena 2 rub. Przesyłka, stosownie do wartości. Wysyła za zaliczeniem pocztowem. Zamówienia przyjmuje wyłącznie F. Stowak, Petersburg, Oficerskaja 50—37, 848 49-3

Nie można taniej!

**Zegar „Anker” (nie Cylinder)
Tylko za 2 rb. 25 k.**

Wysyłamy po otrzymaniu zamówienia, bez z ad a t k u, elegancki i trwały męzki kieszonkowy zegarek z czarnej angielskiej stali, obód dźwięczny na 15 kamieniach, nakręcony główką raz na 36 godzin z dwoma ochronnymi od kurzu szklanymi. Specjalne urządzenie chroniące sprężynę od złamania. Cena tylko na czas krótki 2 rb. 25 kop. 2 szt 4 rb. 3 szt 5. 70 Do każdego zegarka dołącza się gwarancję na lat 10. Adres Skład angielskich zegarków T-wo „Anglia” Warszawa Nowy Świat 47-27 1209 5-2

Do sprzedania sklep spożywczy przy fabrykach dystrybucyjny. Ulica Teatralna Nr. 26. 1235-3-2

St. Szczawiński

w Częstochowie (obok Teatru)

Skład Win

DELIKATESÓW

i towarów kolonialnych

ogz. od 1878 r.

TELEFON 106

POLECA:

Wszechświatowy najwytworniejszy

Koniak Jas Prunier & Co

oraz Wino Szampańskie

Księcia „Montebello”

najmodniejsze w świecie smakoszków.

Specjalność firmy

IMPORT

WINE

Węgierskich

i

Francuskich.